

діяльності по горизонталі і вертикалі (Кузьмин П.В. Политическая деятельность: теория и практика в современной Украине: [монография] / П.В. Кузьмин. – «Оригинал – М», 2007. – с. 46).

Останні роки, у зв'язку із впровадженням пропорційної та змішаної виборчих систем, особливої ваги набирає діяльність політичних партій які здатні сприяти як прогресу, так і регресу політичного процесу перехідного періоду.

У політичному процесі перехідного періоду особливої уваги набуває тактика компромісів як принцип й інструментарій політичної діяльності. Структура перехідного суспільства характеризується безліччю різноманітних і суперечливих інтересів соціальних груп, верств та спільнот, перманентною боротьбою різних груп політиків за владу, що породжує конфліктний характер політичного життя й зумовлює зростання значення політичного діалогу та компромісів.

У політичному процесі перехідного періоду конфлікти не зникають, навпаки – швидкий розвиток може призвести до підвищення рівня напруги та ескалації конфліктів. Завданням еліт виступає перевести конфлікт у площину змагань аргументацій, а не силового протистояння.

Наумкіна С.М.

*доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»*

РЕФОРМИ В СИСТЕМІ ВЛАДИ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ НА ШЛЯХУ ПОСТКОМУНІСТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

У сучасному світі реформи визнаються найкращим шляхом прогресивного розвитку суспільства. Усі реформи, незалежно від того, в яких умовах та країнах застосовуються, мають щонайменше два аспекти свого прояву – сутність реформ як специфічної форми перетворень суспільних відносин і технологія проведення реформ.

Суб'єктами управління реформою вважаються вищі органи державної влади (глава держави, парламент, уряд), а загальним об'єктом – система центральних та місцевих органів виконавчої влади, а також система органів місцевого самоврядування. Такий підхід використано, зокрема, у стратегіях політичних та адміністративно-управлінських реформ, що розроблялися протягом 1990-2000 рр. у низці країн Центральної та Східної Європи.

В контексті дослідження реформ необхідно зазначити, що їх загальний контекст, ідеологію визначають самі держави, однак, дуже суттєвим чинником, який безпосередньо впливає на контекст реформ, є «допомога» світових організацій. Проведення реформ завжди вимагає значних фінансових ресурсів,

яких в новоутворених країнах не вистачало, отже, Світовий банк та міжнародний валютний банк активно втручався в державну політику країн Центральної та Східної Європи, пропонуючи їм свій варіант реформ.

У так званому Вашингтонському консенсусу (1989 р., доповідь американського економіста Дж. Вільямса «Що мав на увазі Вашингтон під реформою політики») – списку, що включав перелік з десяти рекомендацій з проведення реформ, зазначалися основні напрями : 1) фінансова дисципліна; 2) пріоритети державних витрат; 3) податкова реформа; 4) фінансова лібералізація; 5) обмінний курс; 6) лібералізація зовнішньої торгівлі; 7) прямі іноземні інвестиції; 8) приватизація; 9) дерегулювання; 10) захист прав власності.

Використання пакету рекомендацій, передбачених Вашингтонським консенсусом, у країнах, які здійснювали посткомуністичну трансформацію, мало різні наслідки. Успішно вдалося провести неоліберальні реформи відповідно до рекомендацій Вашингтонського консенсусу в країнах Прибалтики, що забезпечило їм швидку інтеграцію в євроатлантичні структури: НАТО, ЄС.

У той же час причини невдалої трансформації в багатьох посткомуністичних країнах слід шукати як у хибності окремих положень Вашингтонського консенсусу, так і у цивілізаційній якості функціонуючих політичних та економічних інститутів і культурній якості політичних еліт.

До основних характеристик реформ в країнах ЦСЄ більшість авторів відносить зміну : – розуміння ролі держави щодо суспільства; – розуміння державного управління як надання послуг громадянам, що регулюються правовими актами; – децентралізацію та деконцентрацію державного управління; – збільшення державної підтримки приватного сектору в проходженні адміністративних процедур; – застосування нових методів управління; – створення нових механізмів контролю самоврядування і контролю громадян за діяльністю державних органів; – фінансову децентралізацію, що фінансується з державного бюджету; – формування державного бюджету на основі пріоритетів та оцінки ефективності використання державних коштів; – розвиток інформаційних технологій у державному управлінні; – підвищення кваліфікації державних службовців; – формування нової культури поведінки державних службовців [1, с. 24].

Досвід проведення адміністративно-територіальних реформ в країнах ЦСЄ переконує в тому, що процес реформування є тривалим, охоплює різні напрямки державної діяльності та супроводжується формуванням нової нормативно-правової бази державного і муніципального управління на всіх рівнях влади на засадах єдиної законодавчої ідеології.

Метою реформ, незалежно від того, чи відбувається вона в державах з розвинутою демократією, чи в тих, що недавно встали на цей шлях, повинно бути підвищення ефективності надання послуг населенню шляхом передачі частини повноважень від органів державної влади до місцевого самоврядування.

Реформа може відбуватися як за ініціативою державної влади («згори»), так і з місцевих громад («знизу»). Досвід країн ЦСЄ свідчить, що більш успішно реформи здійснюються в другому випадку. Існує багато форм проведення реформ, елементи яких можуть бути використані лише з урахуванням можливостей, культурних традицій, регіональних особливостей, культурних традицій, регіональних особливостей кожної країни.

Ще одним висновком щодо досвіду країн ЦСЄ в адміністративно-територіальних реформах, є переконання в тому, що реформа має здійснюватися заради реформи, а не в ім'я вступу до ЄС. Цей процес є складним і потребує поміркованого підходу. Розроблення нового законодавства має передувати практичним крокам, адміністративна реформа – реформі територіального поділу, а будь-які дії мають здійснюватися лише тоді, коли будуть зрозумілими та прийнятними для більшості населення [Див. : 2].

Таким чином, у сучасних умовах розвиток форм і методів взаємодії систем державного управління і місцевого самоврядування з неурядовими організаціями та громадянами в процесах управління можна вважати органічно пов'язаним з перетворенням самих цих систем та системи влади загалом.

Література

1. Нагорний С. Адміністративно-територіальна реформа в країнах Вишеградської групи : висновки для України / С. Нагорний // Зовнішні справи. – 2011. – № 5-6. – С. 24-27.

2. Гнидюк Н. А. Розширення Європейського Союзу та досвід реформ країн ЦСЄ у контексті приєднання до ЄС : навч. посіб. / Н. А. Гнидюк, С. Ф. Федонюк ; за заг ред. : М. Бойцуна, І. Грицяка, Я. Мудрого та ін. – К. : Міленіум, 2009. – 353 с.

Олійник Н.М.

аспірант

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

ФЕНОМЕН ГЛОБАЛІЗАЦІЇ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Історичні витоки глобалізації по-різному трактуються дослідниками. Хтось вважає, що глобалізація відображає соціальний розвиток, і цей процес розвивається вже близько 2000 років. Хтось схиляється до думки, що глобалізація виникла в епоху античності, хтось пов'язує її з розвитком науково-технічного прогресу у 60 рр. 20 ст., інші – з промисловою революцією у Європі у 18 ст., а дехто – з епохою світових воєн. Багато вчених надають великого значення впливу закінчення холодної війни і розвитку інформаційного постіндустріального суспільства.